

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการสอน
2. การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของการสอน

คาร์เตอร์ วี กูด และ ดับเบิล อาร์ เมอเกล (Carter V. Good and W.R. Merkel, 1973: 588) กล่าวถึงความหมายของการสอนไว้ 2 ความหมาย ดังนี้

1. ความหมายแคบ หมายถึง การสอนในสถาบันการศึกษา
2. ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง การที่ครูจัดการเกี่ยวกับสถานการณ์การเรียนการสอน อันประกอบด้วย

- ก. การมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างครูกับนักเรียน
- ข. กระบวนการตัดสินใจ วางแผน และเตรียมสื่อการสอน
- ค. การติดตามผลการปฏิบัติ (การประเมินผล การวางแผนใหญ่ การปรับปรุงให้ดีขึ้น)

อารี สัมทวิ (ม.ป.ป.: 144) กล่าวถึง ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนคือ มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่ฝ่ายหนึ่งจัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการเรียนรู้ในอีกฝ่ายหนึ่ง การสอนเป็นการกระทำที่ผู้สังเกตมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าวิธีการสอนยังไม่เหมาะสมอาจทำให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงก็ได้

อลงกร จันทารมย์ พ2526: 35) กล่าวว่า "การสอน คือ การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่ การจัดประสบการณ์ชีวิตให้แก่ผู้เรียน การถ่ายทอดความรู้ ฝึกให้คิดปัญหาต่างๆ การจัดกิจกรรม และการมีส่วนร่วมกิจกรรมและแนวทางให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษา จัดสถานการณ์ให้มีการพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา"

สุมน อมรวิวัฒน์ (2528: 70) กล่าวถึง การสอน สรุปได้ว่าการสอนคือ สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กันขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อม และครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งความสัมพันธ์ และปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บุญสม ศรีสะอาด (2537: 2) ได้กล่าวถึง ความหมายของการสอนไว้ดังนี้

1. การถ่ายทอดความรู้
2. การฝึกให้ผู้เรียนคิดและแก้ปัญหาต่างๆ
3. การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
4. การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้
5. การสร้างสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
6. การแนะแนวแก่ผู้เรียน เพื่อให้ศึกษาหาความรู้

จากความหมายของการสอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการสอนคือ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียนคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการจัดกิจกรรมและมีการร่วมในกิจกรรมจัดสถานการณ์ให้มีการพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ความสำคัญของการสอนที่เกิดผลดีต่อผู้เรียนมากที่สุด ย่อมนำไปสู่การเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่เรียนอย่างแท้จริง ผู้เรียนจะได้รับความรู้ และทักษะอย่างกว้างขวางสามารถใช้ประโยชน์ในการคิดให้เหตุผลไข่มโนภาพ และมีความยืดหยุ่นในการประยุกต์ความรู้ และทักษะเหล่านี้ ในสถานการณ์ใดๆ ที่ประสบในชีวิตประจำวัน ทั้งในโลกส่วนตัวและโลกของงาน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2537: 4)

การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน

วูด (พัชรา กาญจนารัตน์ 2521: 349 อ้างอิงมาจาก Wood) กล่าวว่า การสอนสุขศึกษาคือ กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ ซึ่งเป็นผลทำให้บุคคลหรือชุมชนได้รับความรู้ มีทัศนคติและการปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับสุขภาพ การสุขศึกษา จึงประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ขบวนการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพอนามัย
2. การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และสุขนิสัย
3. การเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และสุขนิสัยที่ดี

ดังนั้น การจัดการเรียนสุขศึกษาในโรงเรียน จึงหมายถึง ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัย มีทัศนคติที่ดี และปฏิบัติตนได้ถูกต้องทั้งส่วนบุคคลและชุมชน เป็นสุขนิสัยที่ติดตัวไปอย่างถาวร

พัชรา กาญจนารัตน์ (2521: 352-353) กล่าวว่า ครูสอนสุขศึกษา ควรจะเป็นผู้มีความสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสุขศึกษาเป็นอย่างดี
2. รู้จักเด็กที่สอนเป็นอย่างดี
3. รู้จักกลวิธีสอน
4. รู้จักจุดมุ่งหมายของการสอนและจุดมุ่งหมายของงาน
5. มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของวิชาสุขศึกษา

นอกจากนี้ ครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องสุขภาพอนามัย เพื่อเด็กจะได้เกิดความมั่นใจที่จะปฏิบัติตามเป็นสุขนิสัยต่อไป

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523: 10) กล่าวว่า การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน คือ กระบวนการจัดประสบการณ์ด้านการเรียน เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนของนักเรียนไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน

ประกาศیهญ สุวรรณ (2523: 8) ได้ให้ความหมายของการสอนสุขศึกษาไว้ดังนี้ การสอนสุขศึกษา หมายถึง โครงการซึ่งได้วางแผนและจัดการอย่างเป็นขั้นตอน ในการที่จะจัดให้มีประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนเพื่อให้มีผลต่อเจตคติการปฏิบัติความรู้ทางด้านสุขภาพ ซึ่งทั้งสามอย่างนี้จะมีผลให้การพัฒนาสถานะ หรือสภาวะทางสุขภาพที่เหมาะสมของเอ็กตบุคคล ครอบครัว และชุมชน ในด้านความรู้ และสุขปฏิบัติ

มานี ชูไทย (2523: 5) ได้กล่าวถึง ความหมายที่สำคัญที่สุดของการสอนสุขศึกษา คือ ต้องการให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาจึงต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ให้ความรู้ คือ ให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านสุขภาพ รู้จักปฏิบัติให้มีสุขภาพดี รู้สาเหตุการเกิดโรค การป้องกัน การตรวจรักษาที่ถูกต้อง
2. ให้เปลี่ยนแปลงเจตคติ เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนแล้ว จะต้องพยายามหาทางโน้มน้าวจิตใจให้เขาเปลี่ยนแปลงเจตคติจากความเชื่อผิด ๆ ให้มีเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องสุขภาพ
3. ให้ปฏิบัติตาม ชั้นนี้เป็นจุดสำคัญของความสำเร็จในการสอนสุขศึกษาคือ เมื่อนักเรียนมีความรู้ มีเจตคติที่ถูกต้องแล้ว เขาจะต้องปฏิบัติตามสิ่งที่เรียนรู้ และเข้าใจมา เช่น เมื่อเกิดการเจ็บป่วยขึ้น ก็ไปรับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาล หรือสถานอนามัย

ฉัฐยา วิสุทธิสิน (2523:1) กล่าวถึงการสอนสุขศึกษา หมายถึง โครงการซึ่งได้วางแผนและดำเนินการอย่างมีขั้นตอนในการที่จะจัดให้มีประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เจตคติ การปฏิบัติ และความรู้ทางด้านสุขภาพ

ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2531: 314-315) ได้กล่าวถึงปรัชญาการสอนสุขศึกษาควรจะวางให้สอดคล้องกับปรัชญาทางการศึกษาในด้านต่างๆ ของโรงเรียนนั้นๆ ไว้ 6 ประการ คือ

1. การสอนสุขศึกษา ควรจัดให้สอดคล้องหรือผสมผสานเข้าไปในหลักสูตรของทุก ๆ วิชา รวมทั้งกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือเสริมหลักสูตรอื่นๆ ด้วย
2. แผนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ควรจะมีความสัมพันธ์และมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

3. การสอนสุขศึกษา ควรมุ่งที่จะปรับปรุงส่งเสริมให้สุขภาพในด้านสังคม จิตใจ และอารมณ์ ให้มากพอ ๆ กับสุขภาพด้านร่างกาย

4. ในการสอนสุขศึกษา ควรเน้นถึงแนวความคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาตัวบุคคลให้ มากพอ ๆ กับความรับผิดชอบต่าง ๆ ซึ่งบุคคลพึงมีต่อสังคมนั้น ๆ

5. การสอนสุขศึกษาที่ได้ผลสมบูรณ์จะต้องมีการจัดสิ่งแวดล้อมมาให้ออกกำลังกายและจัด บริการสุขภาพในโรงเรียนให้เหมาะสม เพราะสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์และเป็นแรงกระตุ้นอัน สำคัญต่อการสอนสุขศึกษา

6. การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ควรจัดให้เหมาะสมและสัมพันธ์กับสภาพความ ต้องการของเด็ก และสังคม ซึ่งโรงเรียนนั้น ๆ ตั้งอยู่ด้วย

ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2531: 264-317) ได้กล่าวถึง การสอนสุขศึกษา สรุปได้ดังนี้ การสอนสุขศึกษา เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่มุ่งหวังให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีร่างกาย สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และศึกษาเล่าเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้เสนอแนะวิธีการสอนสุขศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การสอนสุขศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน
2. การสอนสุขศึกษาจะต้องเน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพให้ครบทุก ๆ ด้าน

3. ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
4. การสอนสุขศึกษา ครูจะต้องเน้นเกี่ยวกับประสบการณ์ของชีวิตจริงในปัจจุบัน ซึ่ง มีความหมายต่อตัวนักเรียน

5. กิจกรรมในห้องเรียนบางอย่าง ครูควรละเว้นหรือนำไปใช้น้อยที่สุด นอกจากจะ ให้ประโยชน์น้อยแล้ว บางครั้งอาจให้โทษอีกด้วย เช่น การประกวดสุขภาพในห้องเรียนการ ยกตัวอย่างเด็กพิการในห้องเรียนประกอบการสอน เป็นต้น

พรสุข หุ่นจันทร์ (2534: 105) ได้กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการสอนสุขศึกษา ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ออกกำลังกาย

2. การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
3. การสอนสุขศึกษา
4. งานที่ยากที่สุดในการสอนสุขศึกษา คือ การสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านเจตคติเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ

นอกจากนี้ สุชาติ โสมประยูร ได้ให้ข้อคิดในการสอนสุขศึกษาไว้ 12 ประการ ดังนี้ (พรสุข พุณนิรันดร์, 2534: 108-109)

1. ให้โอกาสผู้เรียนสอนกันเองบ้าง
2. ครูอย่าทำตัวเป็นลัทธิผู้รู้คำตอบทุกอย่าง
3. ให้ความรู้ในแง่คิดแก่นักเรียนทั้งในด้านบวกและด้านลบ
4. ผู้เรียนเป็นสิ่งที่มีชีวิต และมีความรู้สึกนึกคิด
5. พยายามให้ผู้เรียนกระตือรือร้นและกล้าแสดงออก
6. ผู้สอนอย่ามัวตอบ แต่จงถามผู้เรียนบ้าง
7. พยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนมากๆ
8. จะต้องสอนเน้นการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาวิชา
9. อย่าสอนผู้เรียนเฉพาะในเรื่องที่มีอยู่ยงดา
10. อย่ามัวแต่ให้ข้อเท็จจริง หรือเนื้อหาสาระ
11. จงระลึกเสมอว่า การสอนกระทำโดยผู้สอน แต่การเรียนกระทำโดยผู้เรียน
12. พยายามใช้สื่อประกอบการสอนทุกๆ บทเรียนให้มากที่สุด

ภิญญา วิทวัสสุติกุล (2537: 42-46) ได้กล่าวถึงการสอนสุขศึกษาไว้ดังนี้ การสอนสุขศึกษาในโรงเรียนมีความมุ่งหมายที่จะทำให้เกิดการแสดงออกทางด้านสุขภาพ 4 ประการ คือ

1. เกิดความรู้ด้านสุขภาพ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสุขศึกษา และสามารถจำเรื่องต่างๆ ได้ทั้งที่เกี่ยวกับศัพท์ คำนิยาม กฎ และทฤษฎีต่างๆ
2. เกิดเจตคติด้านสุขภาพ ทำให้นักเรียนมีเจตคติหรือการปฏิบัติในด้านความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับสุขภาพดีขึ้น ยอมรับ และปฏิบัติอย่างถูกต้อง

3. รู้จักวิธีสอน ต้องรู้จักเลือกวิธีสอนที่จะสื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างได้ผล

4. มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทั้ง 4 ประการจะเกิดขึ้นและเชื่อมโยงต่อกันอย่างสมบูรณ์ได้ สาเหตุหนึ่งเกิดจากส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ต่อไปนี้

1. องค์กรประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
2. คุณสมบัติของครูผู้สอน

องค์กรประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ได้แก่

1. ค่านิยม
2. ความพร้อมของผู้เรียน
3. ความเหมาะสมต่อกาลเวลาว่าจะเสนออะไร เมื่อใด จึงจะสอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ
4. แรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก
5. สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนหรือในโรงเรียนที่จัดให้ถูกสุขลักษณะ

คุณสมบัติของครูผู้สอนสุขศึกษา

1. มีความรู้ในเนื้อหาอย่างชัดเจน
2. รู้จักภูมิหลังของเด็กที่ทำการสอน เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของเด็ก

การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ครูจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การสอนควรเน้นเรื่องสุขภาพในลักษณะบวกไม่ใช่ลักษณะลบ
2. ควรสอนให้เด็กคิดถึงวิชาสุขศึกษาในแง่การปฏิบัติมากกว่าในแง่วิชาการ
3. จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาการในด้านต่างๆ
4. บทเรียนต้องคำนึงถึงความสนใจของเด็ก
5. ให้เด็กมีส่วนร่วมในบทเรียน

6. การวางจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องได้รับการยอมรับจากผู้เรียน
7. ประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องสัมพันธ์กับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน
8. กิจกรรมการเรียนการสอน ต้องสัมพันธ์กับชีวิตจริง
9. การสอนควรเน้นเรื่องความคิดและหลักเกณฑ์
10. ต้องใช้อุปกรณ์การสอนหลายๆ อย่างมาใช้ในการสอน
11. การสอนแก้ปัญหา จะต้องให้เกี่ยวกับชีวิตจริงในปัจจุบัน และมีความสำคัญต่อผู้เรียน

12. มีสุขปฏิบัติ ได้แก่ การกระทำหรือมีความสามารถในเชิงปฏิบัติที่เกี่ยวกับสุขภาพหรือสวัสดิภาพอย่างถูกต้อง สามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางด้านสุขภาพ
13. เกิดทักษะด้านสุขภาพ ทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติทางด้านสุขภาพจนเกิดความชำนาญมีความคล่องแคล่วว่องไวถูกต้อง จนเกิดผลดีในด้านสุขภาพทั้งของตนเอง และส่วนรวม

จากคานิยามดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การสอนสุขศึกษา หมายถึงกระบวนการในการจัดมวลประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างมีขั้นตอนโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้เจตคติ และการปฏิบัติทางสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพไปในทางที่พึงประสงค์ อันก่อให้เกิดการมีสุขภาพดีแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ดังนั้นการสอนสุขศึกษาควรเน้นทั้งความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน และควรให้สอดคล้องกับความพร้อม ความสามารถและความต้องการของผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เน้นความสำคัญในด้านการปฏิบัติเป็นอันดับที่ 1 เน้นเจตคติเป็นอันดับที่ 2 และเน้นความรู้เป็นอันดับที่ 3 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เน้นความสำคัญด้านเจตคติเป็นอันดับที่ 1 เน้นการปฏิบัติเป็นอันดับที่ 2 และเน้นความรู้เป็นอันดับที่ 3 (จรินทร์ ธาณีรัตน์, 2522:)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา สุขศึกษาไว้ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

พัชรา กาญจนารัตน์ รัชนี ชวีบุญญจันทร์ และเพยาว์ ตัณมณี (2521:29-39) ได้ร่วมกัน ศึกษาวิจัย เรื่อง โครงการสุขภาพ และเปรียบเทียบพฤติกรรมทางด้านสุขภาพของนักเรียนใน อาเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี พบว่า

1. ความรู้ ความเข้าใจ พบว่า ครูโรงเรียนในเขตเทศบาลและครูโรงเรียน นอกเขตเทศบาลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉลี่ยแล้ว ครูในเขตเทศบาลมีความรู้ความเข้าใจดีกว่า ทั้งนี้เพราะมีวุฒิสองกว่า และเคย ได้รับการอบรมโครงการสุขภาพอนามัยโรงเรียนมากกว่า

2. การปฏิบัติงานของครู เกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนพบว่าครูโรงเรียน นอกเขตเทศบาลปฏิบัติเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียน และปฏิบัติเกี่ยวกับการสุขภาพบาล สิ่งแวดล้อมมากกว่าครูในเขตเทศบาล ส่วนการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนสุขศึกษา ครูโรงเรียน เขตเทศบาลรู้จักวิธีใช้อุปกรณ์การสอนได้มากกว่า

ทัศนีย์ อินทรสุขศรี (2522: 164-167) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนระดับประถมตอนต้น จังหวัดนครราชสีมาโดยใช้แบบ สอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 738 คน ซึ่งอยู่ในเขต เทศบาลและนอกเขตเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนยังมีความรู้และทัศนคติที่ไม่ถูกต้องในเรื่องอาหาร และประชากรศึกษา สำหรับการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพของนักเรียน ส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องในการรักษาพยาบาลตนเองและการป้องกันโรคต่างๆ ที่สามารถป้องกันได้ เช่น ท้องร่วง โรคพยาธิ โรคฟัน และเมื่อเจ็บป่วยก็ปล่อยไว้ให้หายเองและซื้อยามากินเอง

ทิพา จันทรคามิ (2524) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง โครงการสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนสุขศึกษาพบว่า การสอนสุขศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางส่วนใหญ่ให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนในระดับประถมศึกษาตอนต้น และมีครูพิเศษสอนในระดับชั้นประถมปลาย สำหรับเอกสารเกี่ยวกับสุขศึกษาเพื่อการค้นคว้ามีไม่เพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการสอนเลย ดังนั้นโรงเรียนทุกขนาดจึงประสบปัญหาในเรื่องการจัดทำแผนการสอนการจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพ

ฉวีวรรณ ไหวพริบ (2524: 59-61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนของโครงการสุขภาพศึกษาโดยใช้แบบสำรวจการเรียนการสอนสุขศึกษากลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในโครงการสุขภาพศึกษาสายการศึกษาจำนวน 189 คน ผลการวิจัยพบว่า ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่อยู่ในโครงการสุขภาพศึกษา สายการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรปานกลาง มีการปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ใช้โครงการสอนหรือคู่มือครูวิชาสุขศึกษาของจังหวัด หรือเขตนักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนปานกลาง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้พอสมควร หนังสือ ตำรา คู่มือ เอกสารสำหรับอ่านเพิ่มเติม หรืออ่านประกอบวิชาสุขศึกษายังมีน้อย อุปกรณ์การสอนสุขศึกษามีไม่เพียงพอ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา (2524: 90-91) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการสอนวิชาพลศึกษาสุขศึกษา ระดับประถมและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ โดยใช้แบบสอบถาม ถามผู้บริหาร ครู ผู้สอนพลศึกษา ครูผู้สอนสุขศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 939 คน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งครูพลศึกษา และครูผู้สอนสุขศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 25-29 ปี ครูผู้สอนสุขศึกษามีวุฒิทางพลศึกษาร้อยละ 76.1 มีวุฒิทางสุขศึกษาร้อยละ 6.3 ปัญหาในการเรียนการสอนสุขศึกษาคือ การที่โรงเรียนขาดอุปกรณ์ครูส่วนใหญ่ต้องการให้อบรมเพิ่มเติมในเรื่องการปฐมพยาบาล สิ่งเสพติดให้โทษ นอกจากนี้ครูผู้สอนสุขศึกษาต้องการให้มีการนิเทศการสอนสุขศึกษา

สรุชาติ ศรีสะอาด (2525: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ระดับประถมศึกษา พบว่าปัญหาในการผลิตสื่อการเรียนการสอนคือ การขาดแคลนงบประมาณ ไม่มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือผลิตเพียงพอ ชาคูผู้แนะนำช่วยเหลือให้ความรู้ในการผลิต นอกจากนี้ยังไม่สามารถจัดหาสื่อให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนการสอนนั้น ๆ

ศิริรักษ์ พวงพรพิทักษ์ (2526:97-99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทรรศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยไทยต่อการจัดประสบการณ์ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534 พบว่า การจัดประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยในหลักสูตรประถมศึกษาในทศวรรษหน้าด้านเนื้อหาที่ควรจัดในหลักสูตรคือ โภชนาการสวัสดิศึกษาโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยในอาชีพ การปฐมพยาบาล ความคิดรวบยอดของการใช้ยา ฯลฯ สถานศึกษาควรจัดให้มีการสอนสุขภาพอนามัย การบริการสุขภาพอนามัย การจัดสิ่งแวดล้อมให้สัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันส่วนในด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยนั้น ควรจัดให้มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันให้มากที่สุด และเน้นการปฏิบัติจริง

กาญจนา บุญมี (2527: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารจำนวน 420 คน ได้รับคืนมา 275 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการสอนสุขศึกษา มีดังนี้

ด้านการสอนสุขศึกษาพบว่า ครูมีวุฒิทางสุขศึกษาไม่ครบทุกโรงเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางใช้ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นผู้สอน แต่โรงเรียนขนาดเล็กสอนโดยครูประจำชั้น ขาดแคลนหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับครูและนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

กรัณย์ เสงพานิช (2526: ง-ฉ) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาและเพื่อ

เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาตามการรับรู้ของตนเองจำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา และสภาพทางเศรษฐกิจ ประชากรที่ใช้เป็นครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 จำนวน 346คน โดยใช้แบบสอบถามวิจัยพฤติกรรมการสอน 6 พฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า

พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติมากในด้านต่างๆ คือ ด้านวิชาการ จะเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา ทางวิชาการทุกครั้งถ้ามีโอกาส ด้านเทคนิคการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านคุณธรรม ชื่นชม ยินดีในความสำเร็จของศิษย์ด้านบุคลิกภาพ มีไมตรีต่อนักเรียนและบุคคลทั่วไป ตรงไปตรงมา เปิดเผยใจกว้าง ด้านคุณลักษณะเฉพาะในการสอน มีการส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่างๆ ด้านมนุษยสัมพันธ์มีความจริงใจต่อทุกคนโดยเฉพาะนักเรียนและเพื่อนครู เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนเฉลี่ยรวมทุกด้าน พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน และครูที่มีเพศ ประสบการณ์ในการสอน วุฒิต่างการศึกษา และสมรรถภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน

เจริญฤทธิ์ จันทร์เจริญ (2529: 61-63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 ในจังหวัดพิษณุโลกเกี่ยวกับประโยชน์ของเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่อการดำรงชีวิตจากผลการวิจัยในหมวดสุขภาพกายและจิต โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้จบหลักสูตรศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหมวดสุขภาพต่อการดำรงชีวิตอยู่ในระดับมาก จำนวน 17 เนื้อหา ตัวอย่างเช่น เนื้อหาเรื่องวิธีการเลือกซื้ออาหารที่มีคุณค่าและราคาประหยัด เรื่องการป้องกันและบำรุงรักษา อวัยวะภายนอก เรื่องวิธีใช้ยาชุดตำราหลวง เรื่องการป้องกันการติดสิ่งเสพติดและ เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น เป็นต้น และโดยเฉลี่ยผู้จบหลักสูตรศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหมวดสุขภาพกายและจิต ต่อการดำรงชีวิตอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 เนื้อหา ได้แก่ เรื่อง อาหารที่ควรหลีกเลี่ยง เรื่องการบำรุงรักษาฟัน ด้วยวิธีธรรมชาติ เรื่องการทำน้ำผลไม้ และ เรื่องการปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นเมื่ออายุย่างเข้าสู่วัยต่าง ๆ

ธีรธรรม อีมากุล (2530: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดารในจังหวัดสุราษฎร์ธานี วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามถามผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประชากรจำนวน 214 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร 104 คน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 110 คน ผลการวิจัยใน ส่วนการสอนสุขศึกษาพบว่า ด้านการสอนสุขศึกษาโรงเรียนที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดารครู ส่วนใหญ่ ไม่มีวุฒิทางสุขศึกษาและไม่ได้จัดอบรมครูสุขศึกษา

เจริญเกียรติ ภูสกุล (2531: 151-155) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย คือ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในหมวดความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร แต่มีปัญหาด้านเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัย ได้แก่ เนื้อหาในเรื่องอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย
  2. ขอบข่ายเนื้อหาไม่ชัดเจน ได้แก่ เนื้อหาในเรื่องหน้าที่และสถานบริการทางสาธารณสุข
  3. เนื้อหาไกลตัวนักเรียน ได้แก่ สถานที่ให้บริการรักษาผู้ป่วยสิ่งเสพติด
- ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียน ได้แก่ ปัญหา นักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม และปัญหาขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน

การเปรียบเทียบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่า โดยส่วนรวมครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันและครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

กรมวิชาการ (2532: 268-270) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สังเคราะห์กระบวนการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ใน 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านโครงสร้างหลักสูตร องค์ประกอบการใช้หลักสูตร และองค์ประกอบที่สนับสนุนการใช้หลักสูตร โดยใช้ข้อมูลประเภทเอกสารที่เป็นข้อความ ข้อคิดเห็น หรือบทความจากสิ่งตีพิมพ์เผยแพร่ และจากหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2522-2531 ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผลงานวิจัยทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ทำการศึกษาไว้ในช่วงปี 2522-2531 ผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบที่ 1: โครงสร้างหลักสูตร

1.1 จุดมุ่งหมายพบว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กำหนดจุดมุ่งหมายไว้มากเกินไปไม่ชัดเจนการจัดลำดับความสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่ในทางปฏิบัติจุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ สามารถนำไปปฏิบัติได้

1.2 โครงสร้างและเนื้อหา พบว่า โครงสร้างและเนื้อหาของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการบูรณาการเพียงบางส่วนและบางชั้นเท่านั้น

องค์ประกอบที่ 2: การใช้หลักสูตร

2.1 การบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่สามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียนได้อย่างครบถ้วน ทั้งไม่สามารถจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนได้ครบถ้วนและเพียงพอ

2.2 การสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนมากยังเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ ครูยังเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน

2.3 ผลการใช้หลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความรู้และทักษะพื้นฐาน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ นักเรียนไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สุขศึกษา และการอาชีพ

องค์ประกอบที่ 3: องค์ประกอบที่สนับสนุน

3.1 การวัดผลและประเมินผล พบว่า มีระบบการประเมินผลที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองแต่ครูใช้เทคนิควิธีการวัดผลไม่ตรงกับลักษณะจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้มีมากเกินไป

3.2 สมรรถภาพของครู พบว่า ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร และการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แต่ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

วาสนา ๓ นคร (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยในด้านการเรียนการสอน พบว่า

การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการสอน โดยการประชุมครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยการนิเทศภายในและการสอนซ่อมเสริม สิ่งที่ครูใช้พิจารณาเลือกเทคนิคและวิธีสอนคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ โรงเรียนนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และการจัดการสอนซ่อมเสริม ปัญหาที่พบคือครูต้องสอนวิชาที่ตนไม่ถนัดครูขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ครูไม่มีเวลาพอสำหรับสร้างเครื่องมือวัดจุดประสงค์ครูขาดความชำนาญในการวัดผลการศึกษาปฏิบัติ

ละเอียด วั่งคีรี (2533:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศการสอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านหลักสูตร ครูส่วนใหญ่ศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด และปัญหาเกี่ยวกับเอกสารด้านสุขภาพอนามัยสำหรับครูและนักเรียนค้นคว้าไม่เพียงพอ เนื้อหาส่วนใหญ่เหมาะสม ยกเว้น

ป.2 เรื่องโรคติดต่อและอันตรายจากสิ่งแวดล้อมในชุมชน ชั้น ป.4 เรื่องสิ่งเสพติด และโรคติดต่อ ชั้น ป.6 เรื่องการเลี้ยงดูทารกและการอบรมเด็ก

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ไม่มีการปรับหลักสูตร แต่เตรียมการสอนทุกครั้งและมีปัญหาผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน เทคนิควิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ การสร้างสถานการณ์จำลอง กิจกรรมและโครงการที่ครูจัดทำมากคือ การจัดป้ายนิเทศ การรักษาความสะอาดในบริเวณโรงเรียน การบริการดูแลสุขภาพอนามัยนักเรียน การฝึกปฏิบัติ การแปร่งพื้นที่ภูมิวิธีและอนามัยยาพลูออไรด์ และโครงการพันดีมีสุข

3. ด้านสื่อการสอน ครูส่วนใหญ่จัดทำสื่อการสอนขึ้นใช้เอง และปัญหาสื่อการสอนไม่เพียงพอ

4. ด้านการวัดและประเมินผล ครูส่วนใหญ่ประเมินผลทุกครั้งเมื่อจบการเรียน และมีปัญหาเรื่องการสร้างเครื่องมือ เทคนิควิธีวัดผลที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ การให้นักเรียนประเมินตนเอง

5. ด้านการนิเทศการสอน ครูส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศโดยผู้บริหารโรงเรียน ด้วยวิธีแนะนำเป็นรายบุคคลครูมีปัญหาเรื่องวิธีนิเทศที่ได้รับและต้องการนิเทศเรื่องเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ

ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนเห็นว่าได้รับประสบการณ์ในระดับปานกลางทุกเรื่อง ยกเว้นด้านโภชนาการ เรื่องรับประทานอาหารที่ได้รับประสบการณ์มาก

ละมัย จันดีะยอด (2534: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ในโรงเรียนเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า

ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยให้ครูทำบันทึกการสอนล่วงหน้าให้คำปรึกษาหารือและส่งเสริมครูจัดทำสื่อการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใช้ทักษะกระบวนการ 9 ประการ ในการสอน

ปัญหาที่พบ ได้แก่ ครูสอนหลายวิชา ไม่สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่ สื่อการสอน ไม่ครบทุกประสบการณ์ และขาดเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน

มยุรี อุทัยวัฒนา (2526: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามตัวแปร เพศ วุฒิกการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ดี
2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน
3. ครูชายและครูหญิงโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

แอนตัน (Anton, 1972) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์วิธีสอนสุขศึกษาและสวัสดิศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐอิลลินอยส์ (An analysis of the method used to teach health education and safety education in selected secondary schools of Illinois) ผลวิจัยพบว่าวิธีการสอนที่ใช้บ่อยมาก คือ การอภิปราย การบรรยาย การตอบคำถาม การสาธิตการค้นคว้าและเสนอรายงาน ซึ่งแต่ละวิธีใช้มากเท่า ๆ กัน วิธีสอนดังกล่าว

ก่อให้เกิดผลดีในการสอนแก่ครูที่ขาดประสบการณ์ในการสอนและขาดความชำนาญเฉพาะทาง
 สิ่งที่ทำให้การสอนไม่ประสบผลสำเร็จ คือ การที่ครูไม่ได้เตรียมพร้อมที่จะสอน

รอมไมน์ (Romine, 1978: 139-143) ได้ศึกษาเรื่อง "บรรยากาศเกี่ยวกับการสอน
 ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น (Student and faculty perceptions of an effective
 university instructional climates) โดยการสำรวจความคิดเห็นจากอาจารย์
 คณะต่าง ๆ จำนวน 268 คน ของมหาวิทยาลัยโคโลราโดและนักศึกษาคณะต่างๆ จำนวน 1237
 คน ผลปรากฏว่า บรรยากาศการสอนที่ดีจะสามารถทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญมี 40
 ข้อ แบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้ คือ

1. ด้านบุคลิกภาพผู้สอน เช่น เป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน กระตือรือร้น
 สนใจวิชาที่ตนสอน
2. ด้านการจัดและเตรียมการสอน เช่น เตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้
 ผู้เรียนทราบจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ และด้านการเสนอ
 เนื้อหา

เชน (Chen, 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่อง จะเกิดอะไรถ้าเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์
 เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน (When and what if
 microcomputer's invaded school health education) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
 ศึกษาว่า ไมโครคอมพิวเตอร์เข้าไปมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาได้อย่างไร ผู้
 วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากยอดการขายเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา
 ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มีสูงขึ้น คาดว่าในปี ค.ศ. 1989 ประมาณ
 ร้อยละ 80 ของครอบครัวอเมริกันจะมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้เมื่อถึงเวลานั้นข้อมูลต่าง ๆ ทาง
 ด้านสุขศึกษาจะมีเตรียมพร้อมไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์มากต่อเด็กนักเรียนที่สามารถไปหาข้อมูลหรือ
 ทำการบ้านกับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้านซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนสุขศึกษาได้ผลอย่างสูงสุด
 นอกจากนี้ในอนาคตการมีคอมพิวเตอร์ประจำบ้านจะทำให้สามารถสอบถามปัญหาสุขภาพไปยังศูนย์
 คอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ เพื่อหาข้อมูลหรือได้ตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพได้ตลอดเวลา ทำให้การ
 ขาดความรู้ทางด้านสุขภาพหมดไปคอมพิวเตอร์นี้ อาจมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนสุขศึกษาเมื่อ

ได้มีการพัฒนาตัวเก็บข้อมูลทางด้านสุขศึกษาไว้เรียบร้อยแล้วและมีนักวิชาการทางด้านสุขศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์เพียงพอ

แบงค์ (Banks, 1983) ได้ศึกษาวิจัย "เรื่องการใช้อุปกรณ์การสอนสุขศึกษากับเด็กที่เรียนเก่งจะเพิ่มความต้องการการเรียนรู้ได้มากขึ้น (Gifted children benefit from health classes accelerated to their needs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลของการเรียนรู้ และความสนใจของเด็กที่มีสติปัญญาดี ต่อวิธีการเรียนการสอนที่ใช้อุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีความกระตือรือร้นและสนใจการเรียนมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ได้ทั้งกับตนเองและครอบครัว จากผลของการใช้อุปกรณ์ในการสอนสุขศึกษานี้เองทำให้เด็กเกิดเจตคติในการดูแลสุขภาพทั้งของตนเองและครอบครัว จนกระทั่งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพไปในทางที่ดีขึ้นได้

เบล (Bell, 1984: 951A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบพฤติกรรม การสอนเพื่อที่จะเลือกมาปรับปรุงการสอนและการจัดประสบการณ์ การให้แก่ นักศึกษาครู: การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ขั้นเรียน และการทำให้วิธีการมุ่งใจในการเรียนการสอน" (An analysis of teaching behavior patterns intergration selected instructional improvement principles and process into the student teaching experience: An interaction analysis/instructional strategy approach) การวิจัยนี้เพื่อทำการศึกษาความคิดของครูฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ ที่มีต่อการนำหลักการในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เลือกมาบางข้อ มาใช้ในการฝึกการสอน โดยใช้กรณีการวัดผลระเบียนวิธีสอนของครูฝึกสอน ซึ่งประกอบด้วย 1) การพัฒนาความเชื่อมั่นในวิชาชีพ 2) การเตรียมการสอน 3) ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา 4) แบบแผนการแบ่งกลุ่ม 5) การใช้แรงจูงใจ 6) การควบคุมชั้นเรียนและวินัยในห้องเรียน 7) การใช้สื่อการสอน 8) การสังเกตการสอน 9) การให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 10) การประเมินผล ได้ทำการศึกษากับครูฝึกสอน 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกใช้กรณีดังกล่าวเป็นตัวกระตุ้นพฤติกรรมเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ 2 เป็นการนำวิธีแบบเก่า คือการสังเกตและการประเมินผลธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า การใช้วิธีดังกล่าวไม่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา รูปแบบพฤติกรรมการสอนการใช้วิธีการดั้งเดิมโดยการ

สังเกตการสอน และการประเมินผลได้ผลเท่าเทียมกัน จากผลการวิเคราะห์ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนแต่ละคนเห็นความสำคัญและมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนนอกจากนี้เทคนิคการใช้ แรงจูงใจในการสอนก็มีความสำคัญพอ ๆ กับวินัย และการจัดชั้นเรียน

ลอเรนซ์ (Lanrenz, 1984) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง "การจัดอบรมครูผู้ฝึกใหม่ของการ สอนสุขศึกษา (A new approach to health inservice training) คาเนนการวิจัย โดย จัดการอบรมครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษาชั้นในรูปโครงการ โดยกระบวนการ ทั้งหมดได้ผ่านการทดลองใช้มาแล้วจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และปัญหาจากครูประจำการของ แต่ละท้องถิ่นในการร่วมจัดกิจกรรม และสื่อการเรียนการสอนในลักษณะชุดอบรมสำเร็จรูปเพื่อ ำให้ครูสอนสุขศึกษาได้นำชุดอบรมนี้ไปใช้ในท้องถิ่นได้ทันที หลังจากมีการจัดอบรมโดยผู้บริหาร ระดับท้องถิ่นร่วมกับ "The Portal Leaders" เป็นผู้จัดดำเนินการสอน ผลการวิจัยปรากฏว่า การจัดการอบรมครูประจำการได้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนสุขศึกษา ในชั้นเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมสุขศึกษาและทำให้ทราบถึงความต้องการ ที่แท้จริงของครูและสภาพพื้นฐานทางวิชาการทั้งหมดที่มีอยู่เดิมของท้องถิ่น ตลอดจนโครงการที่ จะดำเนินต่อไปในอนาคต

จากการศึกษางานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การเรียนการสอนสุขศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษายังมีปัญหาอยู่มาก ปัญหาเหล่านั้นยังไม่ได้รับการแก้ไขพัฒนา หรือปรับ ปรุงไปบนทางที่ดีขึ้นเท่าที่ควร และยังคงเป็นปัญหาวนเวียนมาจนถึงปัจจุบันพฤติกรรมทางด้านสุข ภาพของนักเรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ยังอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพึงพอใจ จำเป็น อย่างยิ่งต้องรีบแก้ไขครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นตัวจักรสำคัญมากในการที่จะทำให้อ ปัญหาเหล่านี้ลดน้อยลง เนื่องจากครูประถมเป็นผู้วางรากฐานทางด้านพฤติกรรมสุขภาพให้แก่ นักเรียน ถ้าครูวางรากฐานพฤติกรรมทางสุขภาพไว้ดี นั้นหมายถึง การเรียนการสอนสุขศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ตามปรัชญาการสอนสุขศึกษา ที่กล่าวว่า "เมื่อสอนสุขศึกษาแล้ว ต้องให้ผู้เรียน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพไปในทางที่พึงประสงค์"